

KP-Kopstaande zegels

INTRO (NL)

Kopstaand is een veelvoorkomende term in de filatelie, die door verzamelaars ook wel wordt aangeduid als keerdruk. Dit fenomeen kan zowel bij complete postzegels als bij delen daarvan voorkomen. Een kopstaande postzegel kan opzettelijk zijn ontstaan wanneer de ontwerper ervoor kiest om één of meerdere postzegels op de kop in een vel of postzegelboekje te plaatsen, maar het kan ook per ongeluk gebeuren door een misdruk.

Op de kop

Een tête-bêche ontstaat wanneer één cliché omgekeerd in de drukvorm is geplaatst, waardoor een postzegel op het gedrukte vel verkeerd om staat afgebeeld.

Redenen

Een keerdruk kan ook ontstaan als er twee afdrucken op hetzelfde postzegelvel worden gemaakt, waarbij de tweede druk ten opzichte van de eerste omgekeerd is geplaatst. In zulke gevallen zijn de keerdrukpostzegels verbonden door een middenstrook, wat eigenlijk de velrand is.

Een andere mogelijkheid is dat in het ontwerp van het postzegelvel of postzegelboekje opzettelijk één of meerdere postzegels op de kop zijn gepositioneerd.

Misdruk

Bij een kopstaande misdruk gaat het meestal om een kopstaand middenstuk. Wanneer postzegels in verschillende drukgangen worden geproduceerd, kan het voorkomen dat een vel verkeerd in de drukpers wordt geplaatst. Soms wordt een cliché op de kop gemonteerd, wat resulteert in een postzegel met een fout die pas later opgemerkt wordt. Dergelijke postzegels zijn zeldzaam en behoren tot de rariteiten in de filatelie, omdat er vaak maar enkele exemplaren van bestaan. Een bekend voorbeeld is de luchtpostzegel van de Verenigde Staten uit 1918, waarop het vliegtuig Curtiss JN-4 staat afgebeeld. Dit is een zeer zeldzame en dure Amerikaanse misdruk.

Verzamelgebied

Het verzamelen van kopstaande postzegels is echter ook toegankelijk voor veel filatelisten. Voor sommige verzamelaars vormt dit een specifiek verzamelgebied dat niet al te kostbaar is, omdat er veel postzegels zijn die in een kopstaande uitvoering zijn uitgegeven. Dit fenomeen was bijvoorbeeld gebruikelijk in postzegelboekjes. Zowel in Duitsland als België verschenen regelmatig boekjes waarin de postzegels aan elkaar verbonden waren in een kopstaande positie. Deze postzegels worden doorgaans als paren verzameld, maar het is ook mogelijk om kopstaande postzegels in blokken van vier te verzamelen.

Kopstaande opdruk (zie hiervoor **PRE-zegels met talloze kopstaande opdrukken**)

Postzegels met een drukfout werden meestal door de drukkerijen van de postdiensten uit de voorraad verwijderd tijdens de kwaliteitscontrole. Misdrukken mochten niet verkocht worden, maar soms ontsnapte er toch een vel of een deel van de oplage aan de controle, waardoor deze uiteindelijk op het postkantoor terechtkwamen.

Een kopstaande opdruk ontstaat wanneer een zegelvel op de kop in de drukpers wordt geplaatst voor het aanbrengen van een opdruk. Deze postzegels worden in feite als drukafval beschouwd. Hoewel misdrukken vernietigd zouden moeten worden, worden ze soms niet opgemerkt en blijven ze bestaan.